Kramfors kommun

Riktlinje för medborgardialog

Område Styrning och ledning	Program	Plan Riktlinje	Tjänsteföreskrift
Fastställd KS 2015-11-17 § 138	**Giltighetstid** Tillsvidare	**Reviderad/Uppdaterad**	**Diarienummer** KS 2012/291

Inledning

I Kramfors kommuns policy för styrning och ledning framgår bland annat att för att få kvalitet i verksamheten krävs möte och dialog mellan medborgare och företrädare för kommunen och att medborgarnyttan ska sättas i centrum vid förändringar. Det är därför viktigt att skapa förutsättningar för ett aktivt deltagande i frågor som berör många människor i Kramfors kommun.

Förutom lagstadgade samråd har kommunen kanaler där det är möjligt för medborgarna att föra fram förslag, idéer och åsikter. Dessa är:

- Allmänhetens frågestund vid kommunfullmäktiges sammanträden.
- Medborgarförslag till kommunfullmäktige.
- Synpunkten på www.kramfors.se där tjänstemän lämnar svar inom tio arbetsdagar.

Kramfors kommun behöver kontinuerligt fundera över alternativa vägar för kommunikation med medborgarna. Detta med anledning av ständiga samhällsförändringar, nya sätt att engagera sig och dela med sig av sina synpunkter. Rätt använd är medborgardialogen ett sätt att förnya och stimulera den representativa och lokala demokratin.

Tid

Denna riktlinje gäller tillsvidare.

Innehåll

Medborgardialog är ett ord som används i många olika sammanhang där det övergripande syftet är att engagera medborgarna i olika samfällsfrågor. Dialogen ger förtroendevalda och tjänstemän ökad kunskap om hur människor som bor, verkar eller vistas i kommunen, upplever och resonerar i olika sakfrågor. Genom ett öppet förhållningssätt förbättras beslutsunderlaget och förståelsen för de val som de förtroendevalda gör.

En bra dialog kännetecknas framför allt av ett samspel mellan förtroendevalda, tjänstemän och medborgare. För att öka delaktigheten för medborgarna ska dialogen ske så tidigt som möjligt i processen.

Nämnderna ansvarar för medborgardialogen inom sina respektive verksamhetsområden. De ska årligen planera för medborgardialogen i sina verksamhetsplaneringar, som sedan återrapporteras till kommunfullmäktige i delårsbokslut och årsredovisningen.

Lagar och styrande program

Riktlinjen för medborgardialog ingår under området styrning och ledning och under programmet för verksamhets- och ekonomistyrning.

Syfte

Riktlinjen beskriver fem former av delaktighet, vilka bygger på Sveriges kommuner och landstings modell för medborgardialog. Syftet med medborgardialogen avgör vilken eller vilka av de fem formerna som ska användas. Detta kan bero på vilket beslut som ska fattas av de förtroendevalda men också på lokala förutsättningar. Därför är det viktigt att tidigt besluta om vad som ska uppnås med medborgardialogen.

Utgången av medborgardialogen är beroende av resultatet minus förväntningarna. Därför är det viktigt att deltagarna vet förutsättningarna för dialogen och att den upplevs som meningsfull.

Innan beslut tas om en medborgardialog ska frågorna nedan besvaras. Om svaret blir ja på flera av frågorna bör en medborgardialog genomföras.

- Finns det möjlighet för medborgarna att påverka frågan till någon del? (Även om frågan inte är möjlig att påverka kan ett informationsmöte vara betydelsefullt)
- Leder medborgardialogen till större förståelse och acceptans för Kramfors kommuns ansvar och bakgrunden till de beslut som fattas?
- Skapar medborgardialogen förutsättningar för att fler människor ska känna sig delaktiga i frågan?
- Ger medborgardialogen Kramfors kommun mer kunskap om medborgarnas värderingar, prioriteringar och åsikter i frågan för att fatta det bästa beslutet?
- Ökar medborgarnas kunskap i frågan? Exempelvis vilka faktorer (förutsättningar, resurser m.m.) vägs samman inför beslutet och hur kommunens processer fungerar.

Medborgardialogens former

Det finns flera former av medborgardialoger som har olika tillämpningsområden och grad av delaktighet. Valet av form eller former avgörs av medborgardialogens syfte och mål.

Information

Information är grunden till förståelse och delaktighet. Därför är det viktigt att denna är lättillgänglig, korrekt och begriplig. Information kan vara skriftlig, muntlig eller visuell och kännetecknas av envägskommunikation mellan sändare och mottagare. Vid ett muntligt informationsmöte ökar möjligheten att ställa och svara på frågor.

Konsultation

Syftet med en konsultation är att ge medborgarna möjlighet att tycka till inom ett mer avgränsat ämne eller en fråga, exempelvis vilket alternativ som är lämpligast att genomföra. Huvudsyftet är att lyssna och ta del av medborgarnas synpunkter. En konsultation sker vanligtvis vid enstaka tillfällen.

Dialog

Dialog är en form av delaktighet som bygger på att alla som deltar ges möjlighet att föra fram sina erfarenheter, idéer och åsikter. Mötesformen kan även leda till nya frågor och tankar under samtalet. Grundtanken i en dialog är att människor lyssnar till varandra för att gemensamt nå nya insikter och lösningar. En dialog kan innebära flera träffar.

Inflytande

Inflytande innebär att medborgarna tillsammans med kommunen identifierar behov, tar fram alternativ och lösningar som i nästa steg kan utgöra underlag

till politiska beslut. Processen sker ofta under en längre period som inte bara behöver innefatta planering utan även konkreta aktiviteter.

Medbeslutande

I denna form av delaktighet deltar medborgarna aktivt i beslutsfattandet. Detta kan ske tillsammans med kommunen eller genom att den representativt valda församlingen har delegerat mandatet att fatta beslut inom givna ramar.

Medborgardialogens fyra steg

Planering

En bra planering lägger grunden för en lyckad medborgardialog. Därför är det viktigt att fundera över frågor som varför ska medborgardialogen genomföras, hur skapas förutsättningar för fler människor att delta vid dialogen, hur kan deltagarnas insatser göra skillnad och tillföra ny kunskap?

För att stärka resultatet av medborgardialogen bör modellen för utvärderingen tas fram tidigt under planeringsfasen.

Genomförande

Inför varje medborgardialog bör deltagarna få möjlighet att ta del av information som berör frågan. Vid starten av medborgardialogen ska det vara tydligt vad som är syftet och vad som är möjligt att påverka.

Den som håller i mötet ska se till att alla förstår upplägget av mötet och vägleda deltagarna fram till ett resultat samt se till att mötet dokumenteras. Varje möte bör innehålla möjlighet till reflektion och ska avslutas med en kort sammanfattning och information till deltagarna om hur processen går vidare.

Återkoppling

Återkoppling är viktig eftersom den påverkar hur processen upplevs som helhet. Därför är det väsentligt att fundera över när, hur och vad som ska återkopplas. Vid medborgardialoger som pågår under längre tid och som innehåller flera steg ska återkoppling ske kontinuerligt. Detta för att visa att Kramfors kommun värdesätter inkomna synpunkter och för att hålla intresset för frågan levande.

Resultatet av dialogen ska synliggöras och spridas, vilket är avgörande för upplevelsen av mening och viljan att delta i framtida medborgardialoger.

Utvärdering

Hur utvärderingen ser ut styrs av syfte och mål med medborgardialogen. Formerna för utvärderingen bör planeras in tidigt och gärna finnas med som en röd tråd genom hela dialogen. Fördelarna med detta tillvägagångssätt är många. Utvärderingen blir ett stöd i framtagandet av tydliga och mätbara mål. Samtidigt ges möjligheten att följa dialogen under processens gång samt att en kontinuerlig insamling av data ger en mer komplett bild av hur dialogen fungerade.

Uppföljning

Nämnderna återrapporterar sina medborgardialoger samt en kort utvärdering varje år i delårs- och årsbokslut.